

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Μαρτίου 2005

σχετικά με την κρατική ενίσχυση που η Ιταλία —Περιφέρεια του Λατίου— προτίθεται να χορηγήσει για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2005) 587]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2006/598/ΕΚ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

(2) Η Ιταλία απάντησε στις 23 Ιουλίου 2003.

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

(3) Η ACEA SpA (που καλείται στο εξής «ACEA»), δικαιούχος της ενίσχυσης, απάντησε στις 8 Σεπτεμβρίου 2003. Στις 15 Σεπτεμβρίου 2003, η εν λόγω απάντηση, μαζί με άλλα πολυάριθμα αιτήματα, απεστάλη στην Ιταλία ώστε αυτή να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επ' αυτών. Τα αιτήματα αφορούσαν:

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

— αντίγραφο του αρχικού μνημονίου συμφωνίας μεταξύ ACEA και Electrabel για τη σύσταση της AEP·

αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα⁽¹⁾ και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που της διαβίβαστηκαν,

— τους όρους για τη μεταφορά των δραστηριοτήτων της ACEA στην AEP, ιδίως εάν λαμβανόταν υπόψη το υπό εξέταση μέτρο·

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

— τις δραστηριότητες της ACEA τις οποίες θα επιβάρυνε η ανάκτηση.

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με απόφαση της 13ης Μαΐου 2003, που κοινοποιήθηκε στην Ιταλία μέσω επιστολής με την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία έρευνας του άρθρου 88 παράγραφος 2 σχετικά με την εν θέματι ενίσχυση και κάλεσε την Ιταλία και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους⁽²⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 188 της 8.8.2003, σ. 8.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

(4) Η Ιταλία απάντησε αρχικά στις 18 Μαρτίου 2004 και κατόπιν στις 29 Απριλίου 2004.

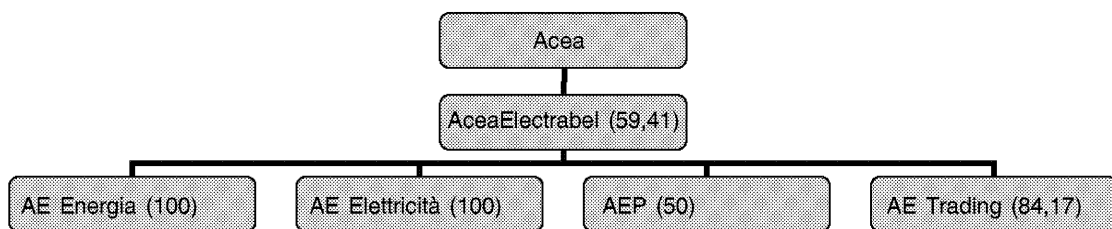
II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (5) Η ενίσχυση αφορούσε αρχικά δύο σχέδια εξοικονόμησης ενέργειας που χρηματοδοτούνται από την Περιφέρεια του Λατίου, ένα δίκτυο αστικής κεντρικής θέρμανσης και ένα εργοστάσιο αιολικής ενέργειας. Αμφότερα τα σχέδια κηρύχθηκαν συμβιβάσιμα, αλλά αποφασίστηκε να κινηθεί για το πρώτο σχέδιο η διαδικασία του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, βάσει της νομολογίας «Deggendorf»⁽³⁾. Το σχέδιο αφορά ένα δίκτυο αστικής κεντρικής θέρμανσης στην περιοχή Torrino Mezzocamino, κοντά στη Ρώμη. Το δίκτυο θα τροφοδοτείται από την ενέργεια που παράγει ένα εργοστάσιο συνδυασμένης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο αποτελεί αντικείμενο μερικής επανένταξης και μετατροπής και θα παρέχει θέρμανση σε μια νέα συνοικία. Δύο άλλες συνοικίες κοντά στη Ρώμη — Torrino Sud και Mostacciano — είναι ήδη συνδεδεμένες με το εργοστάσιο συνδυασμένης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ενός δικτύου αστικής κεντρικής θέρμανσης. Το νέο σχέδιο αντιπροσωπεύει διεύρυνση του δικτύου, του οποίου οι αγωγοί θα επεκταθούν κατά 14 χιλιόμετρα.
- (6) Οι δαπάνες αυτού του σχεδίου ανέρχονται σε 9 500 000 ευρώ. Οι δαπάνες περιορίζονται στο ποσό της επένδυσης που αφορά το δίκτυο θέρμανσης, χωρίς να υπολογισθεί η επανένταξη του στρόβιλοκινητήρα. Το ύψος της ενίσχυσης ανέρχεται σε 3 800 000 ευρώ.

- (7) Η Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου του Λατίου (Deliberazione della Giunta Regionale del Lazio) αριθ. 4556 της 6ης Αυγούστου 1999, με την οποία επελέγησαν τα σχέδια για χρηματοδότηση από τον «φόρο άνθρακος», συνιστά τη νομική βάση του μέτρου. Το μέτρο χρηματοδοτείται όντως από τα έσοδα του «φόρου άνθρακος», που θεσπίστηκε από το άρθρο 8 του δημοσιοοικονομικού νόμου που εκδόθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 1998 (νόμος αριθ. 448/98). Με το διάταγμα αριθ. 337 του Υπουργού Περιβάλλοντος εγκρίθηκαν τα κριτήρια και οι λεπτομέρειες εφαρμογής που η περιφέρεια πρέπει να τηρήσει για τη χρήση των πόρων που εισπράχθηκαν μέσω του προαναφερθέντος φόρου.

III. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (8) Η δικαιούχος της ενίσχυσης επιχείρηση είναι η ACEA πρώην δημοτική επιχείρηση της Ρώμης. Μετά από μια σειρά αναδιοργανώσεων που είχαν συμπεριλάβει πολυάριθμες άλλες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων την Electrabel, δικαιούχος είναι τώρα μια διαφορετική επιχείρηση η Acea Electrabel Produzione (AEP). Η AEP ελέγχεται κατά 50 % από την Electrabel Italia και κατά 50 % από την AceaElectrabel. Η πρώτη ελέγχεται κατά 100 % από την Electrabel (Βέλγιο). Η δεύτερη ελέγχεται κατά 40,59 % από την Electrabel Italia και κατά 59,41 % από την ACEA.

Υποσημείωση: Διάγραμμα του ομίλου ACEA· τα ψηφία σε παρένθεση δείχνουν το επίπεδο ελέγχου της ελέγχουσας· το υπόλοιπο αναλογεί στην Electrabel Italia, ιταλική θυγατρική του βελγικού ομίλου Electrabel.

IV. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

- (9) Η Επιτροπή θεώρησε⁽⁴⁾ ότι το υπό εξέταση σχέδιο ήταν σύμφωνο με τις διατάξεις της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Ωστόσο, η ίδια εξέφρασε αμφιβολίες και αποφάσισε να κινηθεί τη διαδικασία έρευνας, επειδή θεωρούσε ότι έπρεπε να εφαρμοστούν οι αρχές και τα κριτήρια που θέσπισε το Δικαστήριο στη νομολογία σχετικά με την υπόθεση «Deggendorf».

- (10) Πράγματι, προέκυψε ότι η δικαιούχος, η ACEA, ήταν μια από τις καλούμενες δημοτικές επιχειρήσεις (επιχειρήσεις παροχής δημοσίων υπηρεσιών που υπάγονται στην τοπική αυτοδιοίκηση) του τομέα ενέργειας που είχαν τύχει των καθεστώτων ενίσχυσης που εξετάστηκαν στην απόφαση 2003/193/ΕΚ της Επιτροπής, της 5ης Ιουνίου 2002⁽⁵⁾, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή φοροαπαλλαγών και δανείων με επιδότηση επιτοκίου που χορηγήθηκαν από την Ιταλία υπέρ επιχειρήσεων παροχής δημοσίων υπηρεσιών με πλειοψηφία δημοσίου κεφαλαίου. Παρόλο που αυτή η απόφαση αφορά μόνο τα καθεστώτα ενισχύσεων ως καθεστώτα ενισχύσεων και δεν ασχολείται με την κατάσταση των εκάστοτε δικαιούχων, τουλάχιστον ένα από αυτά τα καθεστώτα προοριζόταν για όλες τις επιχειρήσεις που πληρούσαν συγκεκριμένους όρους και εκείνη την εποχή η ACEA πληρούσε αυτούς τους όρους.

⁽³⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1997, στην υπόθεση C-355/95 P (Textilwerke Deggendorf GmbH κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας), Συλλ. 1997, σ. I-2549.

⁽⁴⁾ Σημείο 3.4 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας E(2003) 1468 τελικό, της 13.5.2003, σχετικά με την ενίσχυση N 90/2002.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 77 της 24.3.2003, σ. 21.

- (11) Η Επιτροπή, στην απόφαση 2003/193/ΕΚ, δήλωσε ότι τέτοια καθεστώτα που δεν έχουν κοινοποιηθεί είναι ασυμβίβαστα και παράνομα και επέβαλε, στο άρθρο 3, στο ιταλικό κράτος να ανακτήσει τα ποσά που ενδεχομένως είχαν καταβληθεί στα πλαίσια των προαναφερθέντων καθεστώτων. Η ACEA υπέβαλε προσφυγή κατά αυτής της απόφασης στο πρωτοδικείο ⁽⁶⁾ υποστηρίζοντας ότι ήταν δικαιούχος του εν λόγω καθεστώτος. Οι οικονομικές εκθέσεις της ACEA, όπως για παράδειγμα η εξαμηνιαία έκθεση του Σεπτεμβρίου 2004 ⁽⁷⁾, αναφέρουν ρητώς ότι υπάρχει κίνδυνος ανάκτησης.
- (12) Μετά από δύο υπομνήσεις που έστειλε η Επιτροπή στις ιταλικές αρχές για να τους υπενθυμίσει την υποχρέωση να ανακτήσουν αυτά τα ποσά, οι ιταλικές αρχές πληροφόρησαν την Επιτροπή ότι, μετά από περισσότερο από δύο έτη από την έκδοση της απόφασης 2003/193/ΕΚ, προσπαθούν ακόμα να εκπληρώσουν την υποχρέωση ανάκτησης που έχουν μέσω της θέσπισης και υλοποίησης των κατάλληλων διοικητικών μέτρων. Μεταξύ άλλων δεν διευκρίνισαν εάν έχουν ήδη ανακτηθεί τα ποσά που είχε εισπράξει η ACEA. Με βάση τις προαναφερθείσες πληροφορίες, θα έπρεπε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η ACEA έλαβε, και δεν επέστρεψε, ενισχύσεις στα πλαίσια των καθεστώτων που εκτιμήθηκαν ως ασυμβίβαστα στην υπόθεση που αποτελεί αντικείμενο της απόφασης 2003/193/ΕΚ.
- (13) Γι' αυτό η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν ήταν σε θέση να καθορίσει το ποσό της ενίσχυσης που η ACEA έχει ήδη λάβει και οφείλει να επιστρέψει.
- (14) Εξάλλου, η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν μπορεί να εκτιμήσει το σωρευτικό αποτέλεσμα της «παλαιάς» και της «νέας» ενίσχυσης, καθώς και της πιθανής στρεβλωτικής επίπτωσής της στην κοινή αγορά.
- (17) Η Ιταλία αμφισβητεί το ότι αυτό το μέτρο συνιστά ενίσχυση, αφού πρόκειται για ένα τοπικό σχέδιο που δεν επηρεάζει τις εμπορικές συναλλαγές· επιπλέον, δεδομένου ότι η θέρμανση δεν είναι εμπορεύσιμη και ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εναλλακτική σε άλλες πηγές ενέργειας, ο ανταγωνισμός δεν έχει νοθευθεί.
- (18) Η Ιταλία αμφισβητεί, κατόπιν, την εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf με τα επιχειρήματα των σημείων από 19 έως 23.
- (19) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η νομολογία Deggendorf δεν εφαρμόζεται στην υπό εξέταση ενίσχυση, δεδομένης της διαφορετικής προέλευσής της. Η υπό εξέταση ενίσχυση έχει περιφερειακό χαρακτήρα (η αρχή που την χορηγεί είναι η Περιφέρεια του Λατίου), ενώ εκείνη που χορηγήθηκε στις δημοτικές επιχειρήσεις ήταν εθνική ενίσχυση.
- (20) Η Ιταλία βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει απόλυτη ταυτότητα των δικαιούχων. Η νομολογία Deggendorf θα έπρεπε να εφαρμόζεται μόνο σε ατομικές περιπτώσεις και όχι σε καθεστώτα ενισχύσεων.
- (21) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η νομολογία Deggendorf θα έπρεπε να εφαρμόζεται αποκλειστικά όταν οι αποφάσεις είναι τελεσίδικες, ενώ η απόφαση της Επιτροπής δεν είναι τελεσίδικη, αφού δεν έχει εκδικαστεί ακόμη μία εκκρεμούσα κατ' αυτής προσφυγή. Η Ιταλία βεβαιώνει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να ασκήσει πίεση τέτοιου είδους στις πολιτικές των κρατών μελών πριν εξαντληθούν όλα τα μέσα προστασίας που προβλέπονται από τη συνθήκη.
- (22) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η Επιτροπή κάνει υπερβολικά εκτεταμένη χρήση της νομολογίας Deggendorf και παρατηρεί ότι μια πιθανή επίπτωση θα μπορούσε να είναι η παύση των κοινοποιήσεων από μέρους των κρατών μελών.

V. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

1.1. Παρατηρήσεις της Ιταλίας

- (15) Τα επιχειρήματα των ιταλικών αρχών αναφέρονται στα σημεία από 16 έως 27.
- (16) Η Ιταλία ήγειρε το ζήτημα της ταυτότητας των δικαιούχων, η οποία άλλαξε από την ημερομηνία της απόφασης της Επιτροπής κίνησης της διαδικασίας. Η Ιταλία επισημαίνει μάλιστα ότι ο δικαιούχος της ενίσχυσης άλλαξε πριν απ' αυτή την ημερομηνία. Η Ιταλία, πάντως, παραδέχεται ότι η Επιτροπή δεν είχε ενημερωθεί γι' αυτό το θέμα πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Η αλλαγή του δικαιούχου θα είχε ως συνέπεια να μην εφαρμόζεται η νομολογία Deggendorf και η παρούσα διαδικασία να είναι άνευ αντικειμένου.
- (23) Η Ιταλία, τέλος, τονίζει άλλες δύο απόψεις του υπό εξέταση σχεδίου που δεν τείνουν προς την εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf: α) οι στόχοι της εξοικονόμησης ενέργειας του σχεδίου είναι ευθυγραμμισμένοι με τις πολιτικές της Επιτροπής και τις κοινοτικές πολιτικές· β) η ACEA θα ετιμωρείτο σε σύγκριση με τις άλλες δημοτικές επιχειρήσεις και η Επιτροπή θα ασκούσε πιέσεις με παράνομα μέσα σε ένα μεμονωμένο φορέα.
- (24) Σε απάντηση στις ερωτήσεις της Επιτροπής, η Ιταλία υποβάλλει τις παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στα σημεία από 25 έως 27.
- (25) Η αρχική μετοχική συμφωνία αποδεικνύει ότι η ΑΕΡ υπόκειται σε διττό έλεγχο, της ACEA και της Electrabel.

⁽⁶⁾ Υπόθεση T-297/02 (ΕΕ C 289 της 23.11.2002, σ. 37).

⁽⁷⁾ Διαθέσιμη στον ιστότοπο της ACEA: www.aceaspa.it

(26) Στη συμφωνία για την κοινή επιχείρηση δεν ελήφθη υπόψη το υπό εξέταση σχέδιο ούτε και η απόφαση ανάκτησης.

(27) Η ACEA ασκεί διάφορες δραστηριότητες και δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί ποιες από αυτές θα επιβαρυνθούν με την ανάκτηση της ενίσχυσης.

1.2. Παρατηρήσεις τρίτων ενδιαφερομένων μερών

(28) Η δικαιούχος της ενίσχυσης ACEA υπέβαλε διάφορες παρατηρήσεις που, κατά μεγάλο μέρος, είναι ίδιες με εκείνες που υπέβαλε η Ιταλία. Πάντως, η ACEA προσθέτει τρεις παρατηρήσεις που αφορούν ειδικότερα την εφαρμογή της νομολογίας Deggenndorf.

(29) Το πρώτο επιχείρημα που προσθέτει η ACEA είναι ότι στη συγκεκριμένη υπό εξέταση περίπτωση, διαφορετικά από την περίπτωση Deggenndorf, δεν υφίστανται στοιχεία σοβαρότητας και επείγοντος που υποχρεώνουν σε ανάκτηση και ο χρόνος που έχει περάσει από την έκδοση της απόφασης για την παράνομη ενίσχυση δεν είναι μεγάλος.

(30) Στο δεύτερο επιχείρημα της ACEA επισημαίνεται ότι, ακόμη μια φορά αντίθετα προς την υπόθεση Deggenndorf, στην ACEA δεν μπορεί να καταλογισθεί καμία ευθύνη ή συμπεριφορά αντίθετες προς την ανάκτηση· απεναντίας, η ACEA δηλώνει τη διάθεσή της να επιστρέψει τα χρήματα και διευκρινίζει ότι η καθυστέρηση δεν εξαρτάται από την ίδια.

(31) Με το τρίτο επιχείρημα που προσέθεσε η ACEA παραπονείται ότι η Επιτροπή δεν εφαρμόζει με συνέπεια τη νομολογία Deggenndorf. Η ACEA υπενθυμίζει την απόφαση της Επιτροπής 1998/466/ΕΚ⁽⁸⁾ σχετικά με την Société française de production (που καλείται στο εξής «SFP»), όπου γίνεται αναφορά σε μια προηγούμενη αρνητική απόφαση που αφορά τον ίδιο δικαιούχο, χωρίς να εφαρμοστεί η νομολογία Deggenndorf.

VI. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

(32) Κατά την αξιολόγηση της παρούσας ενίσχυσης θα εξεταστεί καταρχάς κατά πόσον το εν λόγω μέτρο συνιστά ενίσχυση και κατά πόσον αυτό μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο κατά την έννοια της συνθήκης.

(33) Δεύτερον, θα πρέπει να καθορισθεί η ταυτότητα του δικαιούχου και να αξιολογηθεί το κατά πόσο εφαρμόζεται η νομολογία Deggenndorf.

1.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

(34) Πολλές παρατηρήσεις από μέρους της Ιταλίας και της ACEA αφορούν το γεγονός ότι η Επιτροπή χαρακτηρίζει το σχέδιο ως ενίσχυση.

(35) Το σχέδιο χρηματοδοτείται μέσω πόρων που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της περιφερειακής κυβέρνησης και, ακριβέστερα, από τα έσοδα του «φόρου άνθρακος», που θεσπίστηκε με τον δημοσιονομικό νόμο, για το 1999. Ο πρώτος όρος για την ύπαρξη ενίσχυσης πληρούται.

(36) Το μέτρο είναι επιλεκτικό, αφού χορηγεί πλεονέκτημα σε μια μόνο επιχείρηση, αρχικά στην ACEA και τώρα στην ΑΕΡ. Ο δεύτερος όρος για την ύπαρξη ενίσχυσης πληρούται.

(37) Όσον αφορά την επίπτωση επί των συναλλαγών, η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας στο σημείο 3.1 ορίζει: «η θέρμανση δεν αποτελεί αντικείμενο συναλλαγής, αλλά μπορεί να αναπληρώσει άλλα βασικά ή δευτερεύοντα προϊόντα ενέργειας, που αφεαυτών αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής».

(38) Αυτό επιβεβαιώνεται από άλλες αποφάσεις της Επιτροπής, για παράδειγμα στην περίπτωση της Ιταλίας, Περιφέρειας του Πεδεμοντίου, ενισχύσεις για τη μείωση των εκπομπών ρύπων [N 614/02⁽⁹⁾], όπου δηλώνεται ότι ένα σχέδιο αστικής θέρμανσης «θα επιτρέπει στα νοικοκυριά να αντικαταστήσουν τη θέρμανση που προέρχεται από άλλες πρωτογενείς ή δευτερογενείς πηγές ενέργειας, όπως το πετρέλαιο ή η ηλεκτρική ενέργεια, που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών».

(39) Σκοπός της αστικής θέρμανσης είναι να αντικαταστήσει την ατομική θέρμανση των κατοικιών μιας ολόκληρης συνοικίας. Με άλλα λόγια, η θέρμανση που χορηγείται μέσω της γεννήτριας θερμότητας αστικής θέρμανσης αντικαθιστά τη θερμότητα των μικρών καυστήρων, που με τη σειρά τους τροφοδοτούνται από άλλες πηγές ενέργειας, όπως το πετρέλαιο, το φωταέριο ή η ηλεκτρική ενέργεια. Το πετρέλαιο, το φωταέριο και η ηλεκτρική ενέργεια αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών. Υφίσταται ένα αποτέλεσμα αντικατάστασης και συνεπώς το υπό εξέταση σχέδιο επηρεάζει τις συναλλαγές. Πάντως, τόσο η ACEA όσο και η Electrabel είναι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε πολλούς τομείς, ιδίως της ενέργειας και της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, στους οποίους υπάρχει ενδοκοινοτικό εμπόριο. Ο τρίτος όρος για την ύπαρξη ενίσχυσης πληρούται.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 205 της 22.7.1998, σ. 68.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 6 της 10.1.2004, σ. 21.

- (40) Τέλος, το μέτρο νοθεύει τον ανταγωνισμό, αφού ευνοεί μια επιχείρηση, η θέση της οποίας μπορεί να ενισχυθεί στην ολική αγορά ενέργειας, οδηγώντας έτσι σε μια αλλαγή των συνθηκών της αγοράς. Η επίπτωση στις συναλλαγές και οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που παράγει αυτό το μέτρο επιβεβαιώνονται και συμφωνούν με τα συμπεράσματα της Επιτροπής σε άλλες υποθέσεις ⁽¹⁰⁾.
- (41) Κατ' αυτόν τον τρόπο πληρούνται και οι τέσσερις όροι ύπαρξης ενίσχυσης. Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το υπό εξέταση σχέδιο συνιστά ενίσχυση.

1.2. Το συμβιβασμό της ενίσχυσης

- (42) Όσον αφορά το συμβιβασμό της υπό εξέταση ενίσχυσης με το καθεστώς των ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το σχέδιο έχει ως σκοπό την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Δεύτερον, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον το υπό εξέταση μέτρο μπορεί να περιληφθεί μεταξύ των διατάξεων που προβλέπονται από το πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος. Η Επιτροπή έδωσε ιδιαίτερη σημασία στα σημεία 30 και 37.
- (43) Το σημείο 30 του ίδιου πλαισίου ορίζει ότι «οι επενδύσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας, κατά την έννοια του σημείου 6, λογίζονται ως ισοδύναμες με τις επενδύσεις για την παραγωγή της προστασίας του περιβάλλοντος. Αυτές διαδραματίζουν πράγματι ένα θεμελιώδη ρόλο στο στόχο της επίτευξης, κατά οικονομικό τρόπο, των κοινοτικών στόχων στον τομέα του περιβάλλοντος. Οι επενδύσεις αυτές κατά συνέπεια μπορούν να τύχουν ενισχύσεων για επενδύσεις που θα έχουν βασική ένταση ενίσχυσης ίση με το 40 % των επιλέξιμων δαπανών».
- (44) Στα πλαίσια του υπό εξέταση σχεδίου, μόνο η επένδυση για την αστική θέρμανση, που συνίσταται σε ένα δίκτυο διανομής της θέρμανσης και του σχετικού εξοπλισμού, είναι επιλέξιμη για ενίσχυση. Οι περιφερειακές αρχές του Λατίου χορήγησαν στην Επιτροπή τα τεχνικά και οικονομικά έγγραφα που βεβαιώνουν ότι το σχεδιαζόμενο δίκτυο αστικής θέρμανσης θα επέφερε σημαντική πρόοδο όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση — δηλαδή της προηγούμενης της ενίσχυσης — αν όλα τα στοιχεία παραμείνουν ως έχουν. Συνεπώς το σημείο 30 του πλαισίου εφαρμόζεται.
- (45) Το σημείο 37 του πλαισίου ορίζει ότι «οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται αυστηρά στις πρόσθετες αρχικές επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων».
- (46) Η επένδυση αναφοράς είναι μηδενική δεδομένου ότι η εναλλακτική λύση συνίσταται στην ατομική θέρμανση των κατοικιών.

Επιπλέον, δεν υπάρχει εξοικονόμηση δαπανών που να προκύπτει από την επέκταση του δικτύου. Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί επιλέξιμη ολόκληρη τη δαπάνη της επένδυσης. Η χορηγηθείσα ενίσχυση αντιστοιχεί σε μια ανώτατη ακαθάριστη ένταση 40 %.

- (47) Όσον αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες επένδυσης και της έντασης της ενίσχυσης, το σχέδιο αστικής κεντρικής θέρμανσης, αυτό καθαυτό, είναι σύμφωνο με τα σημεία 30 και 37 του πλαισίου.

- (48) Βάσει αυτής της ανάλυσης, η Επιτροπή θα μπορούσε να κηρύξει το σχέδιο, αυτό καθαυτό, συμβατό με τις διατάξεις που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις. Κατά την έκδοση αυτής της απόφασης η Επιτροπή πραγματοποίησε, όπου χρειαζόταν, στάθμιση μεταξύ των περιβαλλοντικών πλευρών και της πολιτικής του ανταγωνισμού. Όπως διευκρινίστηκε στο σημείο 4 του πλαισίου για την προστασία του περιβάλλοντος «το γεγονός ότι λαμβάνονται μακροπρόθεσμα υπόψη οι περιβαλλοντικές επιταγές δεν σημαίνει ότι μπορεί να επιτραπεί κάθε ενίσχυση».

- (49) Το να γίνει αποδεκτή η άποψη της Ιταλίας, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε εγκρίνει το σχέδιο, αφού έχει ως σκοπό να υλοποιήσει περιβαλλοντικούς στόχους, θα σημαίνει να αμεληθεί το γεγονός ότι εκείνο που έχει μεγαλύτερη σημασία στις διατάξεις σχετικά με τον ανταγωνισμό είναι οι λεπτομέρειες εφαρμογής με τις οποίες πραγματοποιούνται οι στόχοι. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία, κατά τη θέσπιση των πλαισίων σχετικά με τις λεπτομέρειες εξέτασης των κοινοποιήσεων για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή δείχνει στα κράτη μέλη πώς να πραγματοποιήσουν τους περιβαλλοντικούς στόχους, με τη μικρότερη δυνατή επίπτωση στον ανταγωνισμό. Πάντως, ο περιβαλλοντικός στόχος της ενίσχυσης δεν δικαιολογεί εξαίρεση των γενικών κανόνων και αρχών σχετικά με τα μέτρα περί κρατικών ενισχύσεων, οποιοσδήποτε και να είναι ο στόχος τους.

1.3. Ταυτότητα του δικαιούχου

- (50) Πρέπει να οριστεί κατά την εξέταση της συγκεκριμένης υπόθεσης η ταυτότητα του δικαιούχου της ενίσχυσης.
- (51) Ένας μεγάλος αριθμός παρατηρήσεων από μέρους της Ιταλίας ⁽¹¹⁾ αφορά την αλλαγή του δικαιούχου, τους όρους που διέπουν τη μεταφορά του κλάδου της επιχείρησης η οποία πρόκειται να πραγματοποιήσει το σχέδιο και το αρχικό μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ ACEA και Electrabel.
- (52) Η Επιτροπή δεν είχε ενημερωθεί για το γεγονός ότι δικαιούχος της ενίσχυσης είχε καταστεί, πριν από την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η AEP. Οι ιταλικές αρχές ενημέρωσαν σχετικά μόνο στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας.

⁽¹⁰⁾ Στην ενίσχυση N 707/2002 Ολλανδία — MEP — προώθηση της ανανεώσιμης ενέργειας, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή, στις 19 Μαρτίου 2003, δηλώνεται ότι το καθεστώς ενισχύσεων έχει σκοπό να ευνοήσει μόνο τους παραγωγούς ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας και εκείνους ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται μέσω συνδυασμένης παραγωγής οι οποίοι εισάγουν αυτή την ηλεκτρική ενέργεια στο δίκτυο. Η χρηματοοικονομική στήριξη που χορηγείται σ' αυτούς τους ομίλους παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας θα ενίσχυε τη θέση του στη συνολική αγορά της ενέργειας, με πιθανές μεταβολές των συνθηκών της αγοράς. Αυτή η ενίσχυση της θέσης των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών σε σύγκριση με άλλους επιχειρηματίες που είναι σε ανταγωνισμό με αυτούς στο εσωτερικό της Κοινότητας, πρέπει να θεωρηθεί ως πράξη που βλάπτει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας.

⁽¹¹⁾ Βλέπε σημείο 16 και σημεία 25 έως 27.

- (53) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, στο τμήμα που περιέχει την περιγραφή του δικαιούχου, η ΑΕΡ είναι διαφορετική από την ACEA. Πρόκειται για μια ξεχωριστή επιχείρηση, που ελέγχεται από την ACEA και την Electrabel. Ωστόσο, η Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να υπερβεί τα καθαρώς τυπικά στοιχεία διάκρισης των επιχειρήσεων. Όπως επιβεβαίωσε πρόσφατα το πρωτοδικείο, βασιζόμενο σε μια ευρεία νομολογία του δικαστηρίου και του ίδιου του πρωτοδικείου ⁽¹²⁾:
- (54) «Πρέπει να σημειωθεί ότι, με βάση μια εδραιωμένη νομολογία, όταν ξεχωριστά νομικά ή φυσικά πρόσωπα συνιστούν μια οικονομική ενότητα, αυτά πρέπει να θεωρηθούν ως μια ενιαία επιχείρηση για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού (βλέπε, σχετικά μ' αυτό το σημείο, υπόθεση 170/83 Hydrotherm [1984] Συλλ. 2999, παράγραφος 11, και, κατ' αναλογία, υπόθεση T-234/95 DSG κατά Επιτροπής [2000] Συλλ. II-2603, παράγραφος 124). Στα πλαίσια των κρατικών ενισχύσεων, το ζήτημα του κατά πόσον υπάρχει οικονομική ενότητα εμφανίζεται κυρίως σε σχέση με το ζήτημα του κατά πόσον υπάρχει δικαιούχος της ενίσχυσης (βλέπε σχετικά, υπόθεση 323/82 Intermills κατά Επιτροπής [1984] Συλλ. 3809, παράγραφοι 11 και 12). Γι' αυτόν τον σκοπό, αποτελεί εδραιωμένη άποψη ότι η Επιτροπή απολαύει ευρείας δικαιοδοσίας για να καθορίσει το κατά πόσον εταιρείες που αποτελούν τμήμα ενός ομίλου πρέπει να θεωρηθούν ως μια ενιαία οικονομική ενότητα ή ως ενότητες νομικώς και οικονομικώς ανεξάρτητες με σκοπό την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (βλέπε, σχετικά, τις ενοποιημένες υποθέσεις T-371/94 και T-394/94 British Airways και άλλοι κατά Επιτροπής [1998] Συλλ. II-2405, παράγραφοι 313 και 314, κατ' αναλογία, DSG κατά Επιτροπής, παράγραφος 124).»
- (55) Η Επιτροπή πρέπει να καθορίσει κατά πόσον η ACEA και μια επιχείρηση που αποτελεί τμήμα του ομίλου ACEA, πρέπει να θεωρηθούν ως ενιαία οικονομική ενότητα. Η ανάλυση της κατάστασης της ΑΕΡ επιβεβαιώνει αυτή την περίπτωση.
- (56) Η ACEA παραδέχεται ότι έχει τον έλεγχο της ΑΕΡ, από κοινού με την Electrabel και το επιβεβαιώνει ρητώς σε μια από τις απαντήσεις της ⁽¹³⁾. Αυτό επιβεβαιώνεται επίσης και από την οικονομική έκθεση της ACEA, που απαριθμεί μεταξύ των επιχειρήσεων της περιμέτρου ενοποίησης την ΑΕΡ. Το γεγονός ότι η ACEA ασκεί έλεγχο στην ΑΕΡ από κοινού με την Electrabel και όχι μόνη της δεν είναι σημαντικό.
- (57) Η ΑΕΡ αναφέρεται στις εκθέσεις πεπραγμένων της ACEA: Στη σελίδα 35 της έκθεσης για το πρώτο εξάμηνο 2004 λέγεται ότι «με βάση την ιδιότητα που χορηγεί το άρθρο 37 του νομοθετικού διατάγματος 127/91 συμπεριλαμβάνονται επίσης στην περίμετρο ενοποίησης οι ακόλουθες επιχειρήσεις επί των οποίων η μητρική του ομίλου ασκεί έλεγχο από κοινού με άλλους εταίρους και με βάση συμφωνίες με αυτούς». Ο έλεγχος περιλαμβάνει την ΑΕΡ.
- (58) Το αρχικό μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ ACEA και Electrabel, σχετικά με τη μεταφορά του επιχειρηματικού κλάδου από την ACEA στην ΑΕΡ, δεν αναφέρεται καθόλου στο σχέδιο. Πάντως, είναι σαφές ότι η ΑΕΡ κληρονόμησε το σχέδιο, κατέστη οικειοθελώς δικαιούχος της ενίσχυσης, ως συνέπεια μιας αναδιάρθρωσης στο εσωτερικό του ομίλου ACEA, και ασκεί ορισμένες από τις δραστηριότητες που στο παρελθόν ασκούσε η ACEA. Επιπλέον, το άρθρο 4 της συμφωνίας εκχώρησης του επιχειρηματικού κλάδου στην ΑΕΡ (που τότε ονομαζόταν Gen.Co) δείχνει ότι αποκλείεται από τη συμφωνία η ενδεχόμενη ένδικη διαφορά που θα μπορούσε να αφορά τον ίδιο τον επιχειρηματικό κλάδο και ότι η σχετική επιχείρηση δεν απαντά κατά συνέπεια, σε καμία διαφορά που θα μπορούσε να προκύψει μετά την 1η Δεκεμβρίου 2002 (ημερομηνία της συμφωνίας) οι αιτίες των οποίων όμως εμφανίσθηκαν νωρίτερα.
- (59) Μια συμφωνία μεταξύ δύο μερών δεν μπορεί να οδηγήσει σε απαλλαγή από την υποχρέωση επιστροφής μιας ενίσχυσης παράνομης και ασυμβίβαστης. Εάν γινόταν αποδεκτή μια τέτοια συμφωνία θα οδηγούσε σε συστηματική αποφυγή της υποχρέωσης για τις επιχειρήσεις να επιστρέψουν ενισχύσεις παράνομες και ασυμβίβαστες. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι, τη στιγμή κατά την οποία η συμφωνία εκχώρησης τέθηκε σε ισχύ, η απόφαση είχε ήδη εκδοθεί και η ACEA είχε ήδη προσφύγει εναντίον της. Άρα, οι υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί στην ACEA ήταν γνωστές, γι' αυτό δεν μπορεί να αποκλεισθεί πρόθεση αποφυγής της υποχρέωσης επιστροφής των ενισχύσεων.
- (60) Κατά συνέπεια, η ACEA και η ΑΕΡ πρέπει να θεωρηθούν ως ένα ενιαίο οικονομικό υποκείμενο και, παρά την εσωτερική επανοργάνωση, ο ίδιος όμιλος, συμπεριλαμβανομένης και της ACEA, πρέπει να θεωρηθεί ως δικαιούχος της ενίσχυσης. Μια διαφορετική προσέγγιση θα επέτρεπε την καταστρατήγηση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

1.4. Η νομολογία Deggendorf

- (61) Μετά από περισσότερο από δύο έτη από την απόφαση 2003/193/ΕΚ, η Ιταλία, η οποία δεν έχει ανακτήσει την ενίσχυση που είχε κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη, δεν έχει ακόμα καθορίσει τα ποσά που οι δημοτικές επιχειρήσεις οφείλουν να επιστρέψουν. Από το 2003 που κινήθηκε η διαδικασία, η κατάσταση δεν έχει μεταβληθεί. Ας προστεθεί ότι η Επιτροπή αποφάσισε να προσφύγει στο δικαστήριο επειδή η Ιταλία δεν εφάρμοσε την απόφαση 2003/193/ΕΚ ⁽¹⁴⁾. Η πιο πρόσφατη εξέλιξη αφορά την εισαγωγή στον κοινοτικό νόμο για το 2004, ο οποίος δεν έχει ακόμα εγκριθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μιας διάταξης που περιέχει τις βασικές κατευθύνσεις για την ανάκτηση, όπως το αίτημα στις τοπικές αρχές να αναφέρουν τους ενδεχόμενους δικαιούχους ή το αίτημα στους δικαιούχους να δηλώσουν οι ίδιοι το ποσό της ενίσχυσης που έλαβαν.

⁽¹²⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Οκτωβρίου 2004 στην υπόθεση T-137/02 (Pollmeier Malchow GmbH & Co. κατά Επιτροπής).

⁽¹³⁾ Ιταλικό μνημόνιο της 29.4.2004.

⁽¹⁴⁾ Απόφαση E(2005) 41 της 20.1.2005 (προσφυγή που δεν έχει ακόμα υποβληθεί), βλέπε δελτίο τύπου IP/05/76 της 20.1.2005.

- (62) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι παραμένει η ίδια κατάσταση με εκείνη που ίσχυε κατά την κίνηση της διαδικασίας. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι δεν είναι ακόμα σε θέση να καθορίσει το ακριβές ποσό της ενίσχυσης το οποίο έλαβε η ACEA πριν από την υπό εξέταση ενίσχυση. Ούτε η ιταλική κυβέρνηση ούτε η ACEA χορήγησαν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι, στην περίπτωση της ACEA, τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από το καθεστώς που θεωρείται ασυμβίβαστο πρέπει να θεωρηθούν ότι δεν συνιστούν ενίσχυση, ή συνιστούν υπάρχουσα ενίσχυση, ή συμβιβάσιμη λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών του δικαιούχου. Απεναντίας, λόγω του ύψους τους, και για τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκούσε η ACEA σε διάφορες αγορές την εποχή της χορήγησης της ενίσχυσης, μεταξύ των οποίων η παραγωγή και διανομή ενέργειας και ηλεκτρικής ενέργειας, τα πλεονεκτήματα που παρασχέθηκαν στην ACEA πρέπει να θεωρηθούν ότι έχουν επίπτωση στις κοινοτικές συναλλαγές και ότι είναι στρεβλωτικά του ανταγωνισμού. Επιπλέον, τα πλεονεκτήματα είναι σημαντικά, αφού αντιστοιχούν στο ποσό που οφείλεται για το φόρο εισοδήματος των νομικών προσώπων (IRPEG) για τρία έτη. Συνεπώς, ο όμιλος ACEA, συμπεριλαμβανομένης της AEP, έχει ακόμη την ιδιότητα αυτού που έχει εισπράξει παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις, οι οποίες πρέπει να επιστραφούν, η δε στρέβλωση του ανταγωνισμού υφίσταται ακόμη.
- (63) Υπό αυτές τις συνθήκες, ακόμη και αν το ακριβές ποσό της πρώτης ενίσχυσης δεν έχει καθοριστεί, το σωρευτικό αποτέλεσμα των δύο ενισχύσεων στην ACEA και η στρεβλωτική επίπτωσή τους στην κοινή αγορά καθιστούν την ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.
- 1.5. Εφαρμογή της νομολογίας Deggen-dorf στην παρούσα υπόθεση**
- (64) Η Ιταλία και η ACEA πρόβαλαν διάφορα επιχειρήματα όσον αφορά την εφαρμογή της νομολογίας Deggen-dorf στην παρούσα υπόθεση.
- (65) Είναι άξιο υπόμνησης το γεγονός ότι η νομολογία Deggen-dorf που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο⁽¹⁵⁾ προβλέπει ότι η Επιτροπή, κατά την εξέταση της συμβιβασιμότητας μιας ενίσχυσης, πρέπει να λάβει υπόψη της όλα τα σχετικά στοιχεία και ιδίως το σωρευτικό αποτέλεσμα μιας νέας ενίσχυσης και μιας ενίσχυσης η οποία έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη και δεν έχει ακόμη επιστραφεί. Αυτή η νομολογία δίνει τη δυνατότητα αναστολής της χορήγησης της συμβατής ενίσχυσης έως ότου δεν έχει επιστραφεί η προηγούμενη παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση.
- (66) Καταρχάς, είναι σκόπιμο να επισημανθεί ό,τι επιβεβαιώθηκε στα σημεία 51 έως 60 σχετικά με την ταυτότητα του δικαιούχου. Βάσει των προβληθέντων ισχυρισμών η Επιτροπή θεωρεί ότι η AEP αποτελεί μέρος του ομίλου ACEA και ότι στη συγκεκριμένη υπόθεση ο δικαιούχος είναι στην ουσία ο ίδιος.
- (67) Είναι αμελητέο το γεγονός ότι στην παρούσα περίπτωση πρόκειται για ενίσχυση περιφερειακού χαρακτήρα και ότι η ενίσχυση σχετικά με τις δημοτικές επιχειρήσεις ήταν ενίσχυση εθνικού χαρακτήρα⁽¹⁶⁾. Για την Επιτροπή όλες οι ενισχύσεις είναι εθνικές, όπως επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές είναι οι μόνοι άμεσοι συνομιλητές των κοινοτικών οργάνων. Το γεγονός ότι το μέτρο κοινοποιήθηκε από την Ιταλία και ότι η Ιταλία είναι ο αποδέκτης της απόφασης σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ αποτελεί απόδειξη των ανωτέρω. Επιπλέον, οι σχετικοί πόροι είναι εθνικοί, είτε αυτοί διανέμονται από την κεντρική κυβέρνηση είτε από τις περιφερειακές αρχές. Γι' αυτό, αυτό το επιχείρημα απορρίπτεται.
- (68) Η νομολογία Deggen-dorf εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες ο δικαιούχος μιας ενίσχυσης δεν έχει επιστρέψει τα ποσά που καθόρισε η Επιτροπή, ανεξάρτητα από το γεγονός εάν πρόκειται για ατομική ενίσχυση ή για καθεστώς ενισχύσεων⁽¹⁷⁾. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ACEA περιλαμβάνεται μεταξύ των δικαιούχων της ενίσχυσης στις δημοτικές επιχειρήσεις, αφού τουλάχιστον μέρος αυτής της ενίσχυσης δόθηκε σε όλες τις επιχειρήσεις που εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία, και, κατά συνέπεια, και στην ACEA.
- (69) Επιπλέον, κατά τη διάρκεια εκείνης της διαδικασίας, η ACEA υπέβαλε παρατηρήσεις ως τρίτο ενδιαφερόμενο μέρος προς στήριξη της συμβιβασιμότητας των καθεστώτων. Η Επιτροπή, στην απόφασή της, δήλωσε ότι τέτοια μη κοινοποιηθέντα καθεστάτα είναι ασυμβίβαστα και παράνομα και επέβαλε στο ιταλικό κράτος να ανακτήσει τα ποσά που ενδεχομένως έχουν χορηγηθεί στα πλαίσια των προαναφερθέντων καθεστώτων⁽¹⁸⁾. Η ACEA υπέβαλε προσφυγή εναντίον αυτής της απόφασης στο πρωτοδικείο⁽¹⁹⁾ προβάλλοντας τη δικαιολογία ότι ωφελήθηκε από το συγκεκριμένο καθεστώς. Όπως εξηγήθηκε ανωτέρω, ούτε η ιταλική κυβέρνηση ούτε η ACEA παρέσχον κανένα ειδικό λόγο που να μπορεί να εμποδίσει ή να περιορίσει την ανάκτηση στη συγκεκριμένη περίπτωση.
- (70) Η οικονομική έκθεση της ACEA αναφέρεται στην απόφαση της Επιτροπής και στους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που θα μπορούσαν να προκύψουν για τον όμιλο. Η έκθεση φθάνει μέχρι το σημείο να υπολογίσει τα πιθανά ποσά της ενίσχυσης που η Ιταλία θα έπρεπε να ανακτήσει από την ACEA, τουλάχιστον για τα έτη 1998 και 1999, από τη στιγμή που για το 1997 η ACEA δήλωσε ζημίες (εξ ου και δεν υπήρξαν οφέλη λόγω χαμηλότερης φορολογίας). Η ACEA μεταφέρει τα πιθανά προαναφερθέντα ποσά στο 1998 (28 εκατ. ευρώ) και στο 1999 (290 εκατ. ευρώ), εξαιτίας ορισμένων εκτάκτων πράξεων που προέκυψαν από εταιρικούς διαχωρισμούς.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε το σημείο 19.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε το σημείο 20.

⁽¹⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης της Επιτροπής, η Ιταλία πρέπει να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να ανακτήσει τις παρανόμως χορηγηθείσες ενισχύσεις από τους δικαιούχους.

⁽¹⁹⁾ Πρβλ. υποσημείωση 6.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

- (71) Αντίθετα από την επιβεβαίωση σύμφωνα με την οποία η νομολογία Deggendorf θα έπρεπε να εφαρμοστεί μόνο όταν η απόφαση της Επιτροπής θα ήταν τελεσίδικη (για παράδειγμα όταν επιβεβαιωνόταν οριστικά από απόφαση του Δικαστηρίου) ⁽²⁰⁾, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι αποφάσεις της νοούνται ισχύουσες και έχουν άμεσο αποτέλεσμα, όπως εξάλλου αναγνώρισε και η Ιταλία ⁽²¹⁾. Τούτο ευθυγραμμίζεται επίσης με το άρθρο 242 της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο οι προσφυγές δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Υπενθυμίζεται επίσης ότι για την υπό εξέταση υπόθεση δεν ζητήθηκαν προσωρινά μέτρα.
- (72) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf συνιστά μια έκτακτη διαδικασία, στην οποία θα έπρεπε να γίνει προσφυγή μόνο σε έσχατη περίπτωση. Αντιτιθέμενη σ' αυτή την άποψη, η Επιτροπή παρατηρεί ότι όντως ένας ουσιαστικός έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων θα οδηγούσε σε μια σταθερή και άμεση εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος, σκοπός του οποίου είναι να λάβει υπόψη του όλες τις κρατικές ενισχύσεις που είναι στη διάθεση του δικαιούχου, μειώνοντας τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και διασφαλίζοντας την αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεών της.
- (73) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, αντίθετα με τη δήλωση της Ιταλίας σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf θα οδηγούσε σε μείωση του αριθμού των κοινοποιήσεων από μέρους των κρατών μελών ⁽²²⁾, ότι η κοινοποίηση δεν είναι προαιρετική αλλά υποχρεωτική σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης. Οι μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις είναι (ή καθίστανται) παράνομες, ακόμα και αν μπορεί να είναι συμβιβάσιμες.
- (74) Σε ό,τι αφορά τη δήλωση της Ιταλίας σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή ασκεί ιδιαίτερη πίεση ⁽²³⁾, η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην υπό εξέταση περίπτωση υπάρχει μόνο απλή εφαρμογή της ισχύουσας νομολογίας. Η ACEA τιμωρείται μόνο στον βαθμό που είναι δικαιούχος μιας άλλης ενίσχυσης.
- (75) Πάντως, τονίζεται ότι η ACEA δεν τιμωρείται ιδιαίτερος. Η Επιτροπή ενέκρινε (απόφαση σχετικά με την ενίσχυση N 614/02 που αναφέρεται στο σημείο 38) πολυάριθμα σχέδια της Περιφέρειας Πεδεμοντίου. Δύο από τα εγκεκριμένα σχέδια έπρεπε να εκτελεστούν από την ΑΕΜ, τη δημοτική επιχείρηση του Τουρίνου, και από την ASM, τη δημοτική επιχείρηση του Settimo Torinese. Στην περίπτωση της ΑΕΜ, εκτιμήθηκε ότι έπρεπε να εφαρμοστεί η νομολογία Deggendorf. Η κατάληξη ήταν αρνητική, ενόψει του κανόνα «περί ήσσονος σημασίας», δεδομένου ότι το εν λόγω ποσό ανέρχεται σε 17 240 ευρώ. Έπειτα, οι τοπικές αρχές ανέλαβαν την υποχρέωση να εξετάσουν κατά πόσον για μια περίοδο τριών ετών δεν υπήρχε σώρευση με άλλες ενισχύσεις δυνάμει του «περί ήσσονος σημασίας», σώρευση που υπερέβαινε συνολικά τις 100 000 ευρώ. Σ' αυτή την περίπτωση υπήρχαν ενισχύσεις που δεν είχαν χορηγηθεί ακριβώς κατ' εφαρμογή της νομολογίας Deggendorf.
- (76) Στην περίπτωση της ASM η απόφαση σχετικά με την ενίσχυση N 614/02 (που αναφέρθηκε προηγουμένως στα σημεία 38 και 75) ορίζει:
- «Υπό το πρίσμα της νομολογίας σχετικά με την υπόθεση Deggendorf ⁽²⁴⁾, οι ιταλικές αρχές δεσμεύτηκαν να επαληθεύσουν εάν η Azienda sviluppo multiservizi SpA και οι άλλοι δικαιούχοι είχαν πράγματι ωφεληθεί από τις προαναφερθείσες ενισχύσεις και, σε περίπτωση θετικής απάντησης, να μην χορηγήσουν τις εν λόγω κρατικές ενισχύσεις πριν επιστραφούν, σε τήρηση της προαναφερθείσας απόφασης, οι ασυμβίβαστες και παράνομες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν προηγουμένως».
- (77) Τέλος, το γεγονός ότι η ACEA ασκεί διάφορες δραστηριότητες και ότι δεν είναι σε θέση να καθορίσει ποιες απ' αυτές επιβαρύνονται με την ανάκτηση της ενίσχυσης ⁽²⁵⁾ δεν επηρεάζει τη συγκεκριμένη περίπτωση. Θα ήταν πολύ εύκολο για μια επιχείρηση να αποφύγει την απόφαση ανάκτησης, απλούστατα μη διευκρινίζοντας ποιο μέρος των δραστηριοτήτων ή ποιος επιχειρηματικός κλάδος πρέπει να επωμιστεί την ανάκτηση.
- (78) Αντίθετα, μπορεί να προβληθεί το επιχείρημα ότι, τη στιγμή που μέρος της ενίσχυσης που έχει κηρυχθεί παράνομη και ασυμβίβαστη, αφορούσε ένα φορολογικό μέτρο, όλοι οι επιχειρηματικοί κλάδοι της ACEA ωφελήθηκαν, κατά το παρελθόν. Η φορολογική ενίσχυση, λόγω του ότι είναι λειτουργική ενίσχυση, δεν μπορεί να συνδεθεί με καμία ιδιαίτερη δραστηριότητα της επιχείρησης. Η παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση αφορούσε έτσι ολόκληρη την οικονομική δραστηριότητα της ACEA, συμπεριλαμβανομένου του επιχειρηματικού κλάδου που μεταφέρθηκε στην ΑΕΡ. Εξ αυτών συμπεραίνεται ότι μέρος αυτής της ενίσχυσης που δεν έχει ανακτηθεί μπορεί να κατακοιτισθεί και στην ΑΕΡ.

1.6. Σχετικά με τις παρατηρήσεις των τρίτων ενδιαφερομένων μερών

- (79) Διαφορετικά απ' ό,τι υποστήριξε η ACEA ⁽²⁶⁾, ο χρόνος που πέρασε αόφτου ελήφθη η απόφαση ανάκτησης, χωρίς οι ιταλικές αρχές να ενεργοποιηθούν πραγματικά για να ανακτήσουν την ενίσχυση, είναι στην πραγματικότητα μεγάλος. Στο τέλος Ιανουαρίου 2005 η Ιταλία δεν είχε ακόμα θεσπίσει τις διαδικασίες για την ανάκτηση. Το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 ⁽²⁷⁾ ορίζει σαφώς ότι η ανάκτηση πραγματοποιείται χωρίς καθυστέρηση. Μέχρι τώρα, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, όχι μόνο δεν κινήθηκε καμία διαδικασία ανάκτησης, αλλά και ούτε ορίστηκαν σαφείς διαδικασίες γι' αυτήν.
- (80) Η καλή θέληση της ACEA ⁽²⁸⁾ μεταβάλλει εκ των πραγμάτων την κατάσταση, η οποία παραμένει ακόμα εκείνη μιας ενίσχυσης που δεν έχει ανακτηθεί. Η ανάκτηση ενίσχυσης που έχει κηρυχθεί παράνομη αποτελεί γεγονός το οποίο δεν επηρεάζεται από τη συμπεριφορά των ενδιαφερομένων μερών. Ας προστεθεί ότι, πέραν από μια γενικόλογη δήλωση καλής θέλησης, η ACEA θα μπορούσε να είχε ενεργήσει για να επιταχύνει την ανάκτηση, ορίζοντας για παράδειγμα τα σχετικά ποσά και πάνω απ' όλα συστήνοντας ένα απόθεμα σε έναν δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό.

⁽²⁰⁾ Βλέπε σημείο 21.

⁽²¹⁾ Ιταλική επιστολή της 23.7.2003, σ. 6.

⁽²²⁾ Βλέπε σημείο 22.

⁽²³⁾ Βλέπε σημείο 23.

⁽²⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

⁽²⁵⁾ Βλέπε σημείο 27.

⁽²⁶⁾ Βλέπε σημείο 29.

⁽²⁷⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

⁽²⁸⁾ Βλέπε σημείο 30.

- (81) Τέλος, σε ό,τι αφορά την αναφερθείσα ασυνέπεια της Επιτροπής στην εφαρμογή της νομολογίας Deggen Dorf, για την οποία θα αποτελούσε παράδειγμα η απόφαση 1998/466/EK⁽²⁹⁾, πρέπει να παρατηρηθεί ότι αυτή η απόφαση⁽³⁰⁾ βασιζόταν σε μια δέσμευση της Γαλλίας να επιστρέψει την προηγούμενη ενίσχυση, αντικείμενο αρνητικής απόφασης, γι' αυτό και η νομολογία Deggen Dorf δεν εφαρμόστηκε. Η απόφαση 1998/466/EK όριζε επίσης ότι δεν μπορούσε να χορηγηθεί καμία περαιτέρω ενίσχυση, παρά μόνο σε έκτακτες περιστάσεις. Το 2002, η Επιτροπή έλαβε απόφαση σχετικά με μια νέα παρέμβαση των γαλλικών αρχών υπέρ της SFP, συμπεραίνοντας όμως, ότι αυτή η παρέμβαση δεν συνιστούσε ενίσχυση. Κατά συνέπεια, δεν υπήρχε λόγος να εφαρμοστεί η νομολογία Deggen Dorf.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- (82) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η ενίσχυση ύψους 3,8 εκατ. ευρώ προς χορήγηση στην εταιρεία AEP για ένα σχέδιο αστικής κεντρικής θέρμανσης κοντά στη Ρώμη, αυτή καθαυτή, είναι συμβιβάσιμη με τη συνθήκη.
- (83) Ωστόσο, η καταβολή της ενίσχυσης στην AEP αναστέλλεται έως ότου η Ιταλία δεν υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ενίσχυση, που αξιολογήθηκε στην υπόθεση που αποτέλεσε αντικείμενο της απόφασης 2003/193/EK και η οποία κηρύχθηκε παράνομη και ασυμβίβαστη, έχει επιστραφεί από την ACEA, κατ' εφαρμογή της νομολογίας Deggen Dorf,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Η ενίσχυση που η Ιταλία προτίθεται να χορηγήσει στην εταιρεία AEP για ένα σχέδιο αστικής κεντρικής θέρμανσης βάσει της Απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου του Λατίου αριθ. 4556 της 6ης Αυγούστου 1999 είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά.
2. Η ενίσχυση της παραγράφου 1 δεν μπορεί να χορηγηθεί έως ότου η Ιταλία δεν υποβάλει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ενίσχυση, που αξιολογήθηκε στην υπόθεση που αποτέλεσε αντικείμενο της απόφασης 2003/193/EK και η οποία κηρύχθηκε παράνομη και ασυμβίβαστη, έχει επιστραφεί από την ACEA με τους οφειλόμενους τόκους.

Άρθρο 2

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλία ανακοινώνει στην Επιτροπή τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί με την απόφαση αυτή.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 16 Μαρτίου 2005.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής

⁽²⁹⁾ Βλέπε σημείο 31.

⁽³⁰⁾ Βλέπε ιδίως την τρίτη παράγραφο της εισαγωγής.